

Kemikalieinspektionen

Stockholm
2018-06-13

Ert dnr
4.7-H18-04520

Vårt dnr
2018/058

REMISSVAR

Förslag om införande av krav på rapportering av högfluorerande ämnen (PFAS) till Kemikalieinspektionens produktregister

Näringslivets Regelnämnd NNR har tagit del av det aktuella förslaget och önskar lämna följande synpunkter.

Kemikalieinspektionen anger i remissen bl a att syftet med förslaget om ökade rapporteringskrav av PFAS till produktregistret är att ”öka kunskapen om ämnenas förekomst och användning, kunskap som i framtiden kan användas för att på olika sätt minska riskerna för människors hälsa och miljön.” Motivet till åtgärden anges vara om ”PFAS vid en senare tidpunkt skulle visa sig giftigare än enligt dagens kunskap, eller om exponeringsnivåerna skulle öka, så är det svårt att åtgärda eventuella risker för hälsa och miljö.” Inspektionen anger vidare att ” Även företagen har behov av bättre kunskap om sin kemikaliehantering och sina produkters innehåll så att de kan ta ställning till att eventuellt byta ut PFAS i sina produkter.” NNR finner att det egentliga syftet med det sistnämnda är att åstadkomma en substitution av PFAS i kemiska produkter mot andra ämnen.

NNR anser att en viktig och grundläggande princip för god regelgivning är att undersöka och försöka säkerställa att de förslag som lämnas verkligen leder till att syftet uppnås. Enligt NNR saknas helt en närmare analys av i vilken mån förslaget verkligen kommer att leda till att ovanstående syften uppnås.

NNR finner det t ex tveksamt hur den information som ska lämnas ska kunna användas av myndigheten då en rapportering till produktregistret inte ökar kunskapen om ämnenas egenskaper och effekter. Än mer tveksamt är såväl motivet till som föresatsen att företagens rapportering ska leda till en ökad kunskap så att de i högre utsträckning byter ut PFAS i sina produkter. Det är också så att PFAS inte bara förekommer i kemiska produkter utan till stor del förekommer i exempelvis fritidsartiklar, kläder och textilier. Då produktregistret endast omfattar information om anmälningspliktiga kemiska produkter och biotekniska organismer som tillverkas eller förs in i Sverige innebär detta att en ökad kunskap om ämnenas förekomst och användning i sådana andra produkter inte kommer att kunna uppnås med den föreslagna rapporteringen till produktregistret. NNR finner det anmärkningsvärt att det helt saknas information och en diskussion om detta i underlaget.

Utöver ovanstående anser NNR att det är viktigt att en diskussion och uppmaning till substitution av PFAS sker på basis av ett fakta- och evidensbaserat underlag om dessa ämnen. Något sådant underlag presenteras inte i remissen. NNR finner att Kemikalieinspektionen istället för att föreslå omfattande krav på återkommande rapportering till produktregistret,

som innebär oproportionerligt stora administrativa kostnader i förhållande till den uppvisade nyttan av detta, istället borde ha övervägt andra för näringslivet mindre kostsamma alternativ för att kartlägga och skapa sig en kunskap om såväl kemiska produkter som varor som innehåller PFAS. Först när ett faktabaserat underlag finns om ämnenas förekomst, egenskaper och användning kan en diskussion om substitution tas upp. Följden blir annars att ämnen som är legala klassificeras som farliga utan att grund finns för detta. NNR anser att Kemikalieinspektionen först bör presentera en noggrann genomgång och analys av det underlag inspektionen redan har och av annat kunskapsmaterial som finns att tillgå. Om behov av mer kunskap om PFAS efter detta verkligen föreligger så bör det noggrant och i dialog med berörda branscher övervägas hur sådan kunskap kan inhämtas på ett för företagen minst bördosamma sätt.

Enligt NNR innebär förslaget att särkrav ställs på svenska företag som medför att dessa får bära högre kostnader än konkurrerande företag i andra länder vilket kan påverka de svenska företagen negativt. För att undvika en försvagning av de svenska företagens konkurrenskraft finner vi det är viktigt att arbeta för att åstadkomma eventuella begränsningar i användningen av PFAS sker inom ramen för REACH och EU-arbetet så att förutsättningarna blir desamma för företag i olika MS och miljönyttan större.

Regeringen har inom ramen för området enklare företagande bl a satt som mål att kostnader till följd av regler ska minska till 2020. Att en av regeringens myndigheter då föreslår ökade krav på rapportering utan att ha kunnat visa på någon egentlig nytta av denna anser NNR är under all kritik.

Kemikalieinspektionen anger i sin bedömning under 6.1.5 att "Förslaget bedöms medföra relativt sett begränsade administrativa kostnader". Enligt uppgift från branschen innebär förslaget dock i praktiken att alla företag som registrerar i produktregistret och som har en årsomsättning som överstiger fem miljoner kronor drabbas av ytterligare administrativa kostnader. Det framhålls också att dessa kostnader riskerar att bli omfattande då det finns stora svårigheter och ibland kan vara till och med omöjligt för företagen att ta fram denna information. Det senare framförallt om frågeställaren är ett mindre företag. Vad NNR kan förstå kommer de rapporteringspliktiga företagen i de allra flesta fall att behöva ställa en särskild fråga till sin/sina leverantörer om förekomst av PFAS i de produkter de levererat. Ytterligare svårigheter som ökar den administrativa bördan är att PFAS ska rapporteras enligt en generell molekylformel som i princip är omöjlig att söka på i företagens interna register och databaser. Vidare att molekylformeln kan vara svår att förstå för mindre företag som inte har någon anställd kemist. Att det i förslaget saknas en haltgräns innebär också frågetecken och problem vid tillämpningen och kommer sannolikt att medföra stora olikheter i denna. Risken finns exempelvis med detta att noggranna och redan intresserade företag anstränger sig mer och längre för att få information och därmed får bära högre administrativa kostnader.

Sammanfattningsvis anser NNR att förslaget innebär oproportionerligt stora kostnader för företagen i förhållande till den nytta som förslaget kan medföra. Utredningsunderlaget saknar också faktaunderlag som visar på nödvändigheten av företagets substitution av PFAS som Kemikalieinspektionen uppger att de vill åstadkomma. NNR anser med anledning av ovanstående att det förslag som presenteras inte kan ligga till grund för beslut och avstyrker förslaget.

Näringslivets Regelnämnd NNR
Christina Fors